

Retouradres: Postbus 21012 3001 AA Rotterdam

Aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de 23 gemeenten van de MRDH

Westersingel 12
Postbus 21012
3001 AA Rotterdam
Telefoon 088 5445 100

E-mail: informatie@mrdh.nl
Internet: www.mrdh.nl
KvK nummer: 62288024
Bankrekeningnummer
NL96 BNGH 0285 1651 43

Datum

17 december 2020

Onderwerp

Regionaal Transitieprogramma OV en corona

contactpersoon

Gertjan Nijsink
uw kenmerk

-

ons kenmerk

77046

projectnummer

-

doorkiesnummer

088 5445 143

e-mail

g.nijsink@mrdh.nl

bijlage(n)

-

Geachte colleges,

Op 25 november 2020 hebben wij u geïnformeerd over de maatregelen die de bestuurscommissie Vervoersautoriteit (BcVa) van de MRDH heeft genomen om de gevolgen van het coronavirus op te vangen.

Daarbij hebben wij u ook een eerste doorkijk gegeven wat betreft het Transitieprogramma¹ voor de 2^e helft 2021 en verder. Inmiddels heeft het presidium Vervoersautoriteit het proces voor dit Transitieprogramma verder uitgewerkt. Graag informeren wij u in deze brief hierover. Daarmee is deze brief deels een herhaling, en deels een aanvulling van de informatie die wij u op 25 november verstrekten. U kunt deze brief, indien nodig voorzien van een gemeentelijke oplegger, doorgeleiden naar uw gemeenteraden.

Het transitieprogramma is nodig omdat, zelfs met het reeds vastgestelde maatregelenpakket 'OV en corona 2021', vanwege corona rekening gehouden moet worden met een aanvullende financiële opgave voor de MRDH en de regionale openbaar vervoerbedrijven van vele tientallen miljoenen euro's per jaar. Afhankelijk van de wijze waarop de reizigers aantallen zich ontwikkelen, kan dit tekort oplopen tot ruim 200 miljoen euro in de periode tot en met 2024. Daarnaast geven mobiliteitsveranderingen als gevolg van corona noodzaak én kansen om het huidige OV-systeem duurzaam te transformeren. Om tijdig het daarvoor nodige maatregelenpakket te kunnen vaststellen, moet de komende maanden een kort maar intensief proces met tal van stakeholders worden doorlopen.

Aanleiding

De aanleiding voor het opstellen van een regionaal transitieprogramma OV is dat de Minister van Infrastructuur en Waterstaat op 15 september 2020 in een kamerbrief heeft aangegeven:

“Voor de periode van 1 juli tot en met 31 december 2021 biedt het kabinet perspectief op een aanvullende verlenging [van de Beschikbaarheidsvergoeding Openbaar

¹ Eerder werd gesproken over 'transitieplan'. In landelijk verband is er inmiddels voor gekozen om het woord 'transitieplan' te vervangen door 'transitieprogramma'. In deze brief wordt daarop aangesloten.

Vervoer]. Daarbij zal sprake zijn van een versobering. Verlenging geschiedt onder de voorwaarde dat door de sector – (de decentrale) overheden en vervoerders gezamenlijk - uiterlijk 1 april 2021 een transitieplan wordt opgesteld. Dit plan geeft richting aan de benodigde (verdere) optimalisatie, kostenbesparingen, aanpassingen aan dienstregeling en/of concessie en de transitie daartoe van het openbaar vervoer startend in de tweede helft van 2021.”

Om input te kunnen leveren voor dit landelijke transitieprogramma én om op MRDH-niveau het landelijke transitieprogramma te kunnen uitwerken is een regionaal transitieprogramma gewenst. Daarnaast moet er rekening mee gehouden worden dat de ‘versoberde’ rijkssteun voor de 2e helft 2021 leidt tot de noodzaak van aanvullende maatregelen in het openbaar vervoer om de (financiële) gevolgen van corona op te vangen.

Inhoud van het Transitieprogramma

Het transitieprogramma bevat ieder geval een beschrijving van:

- a) De opgave waarvoor de MRDH gesteld staat, zowel inhoudelijk als financieel;
- b) Een visie op hoofdlijnen wat betreft de wijze waarop geacteerd dient te worden om het openbaar vervoer toekomstvast te krijgen;
- c) De inhoudelijke thema's waarop gehandeld dient te worden.

Ad a:

In het transitieprogramma wordt uitgegaan van meerdere scenario's: wel of geen rijkssteun, en tegenvallende dan wel meevallende reizigersaantallen. Startpunt is het basisscenario: geen rijkssteun na 1 juli 2021, en een voorzichtige (lage) inschatting van de reizigersaantallen. Immers, er is momenteel geen zekerheid wat betreft een positiever scenario. Uitgaande van dit basisscenario kan vervolgens worden aangegeven wat de mogelijkheden zijn indien er toch sprake zal zijn van rijkssteun en/of indien de reizigersaantallen in de praktijk hoger zijn. Daarmee ontstaan ook verschillende scenario's c.q. een routekaart, iets waar verschillende stakeholders om vroegen bij de behandeling van het afwegingskader en het maatregelenpakket per januari 2021 dat de BcVa op 25 november vastgesteld heeft.

Ad b:

Startpunt in de visie is de notie dat de rol van het openbaar vervoer door corona niet fundamenteel gewijzigd is. Immers, de verstedelijkingsopgave en de verdichting in de MRDH gaan onverminderd door; hoogstens verandert als gevolg van corona het tijdpad. De rol die openbaar vervoer moet blijven én nog meer gaan spelen in het faciliteren van deze opgave, het realiseren van bereikbaarheid en leefbaarheid blijft ook onverminderd groot. Ook blijft de ambitie wat betreft de kwaliteit van het openbaar vervoer ongewijzigd: het vasthouden of nog verder verbeteren van de hoge reizigerswaardering die in de afgelopen jaren is gerealiseerd. Vanuit dit eindbeeld zal in het Transitieprogramma terug worden geredeneerd: wat is er in de komende jaren inhoudelijk nodig om dit mogelijk te maken en wat is daarvan de financiële impact?

Ad c:

Als uitwerking van de visie wordt vervolgens een concreet maatregelenpakket opgesteld. In overleg met onze vervoerders en in afstemming met het landelijke transitieprogramma hebben we inmiddels een aantal thema's benoemd die voor de toekomstvastheid van het OV-systeem van belang zijn. Ook zijn in de BcVa van 25 november 2020 de volgende onderwerpen voor het regionale transitieprogramma benoemd:

- Tarieven
- Sociale Veiligheid
- Maatwerkvervoer en ketenmobiliteit, in samenhang met versnellingsmaatregelen.

Dat leidt tot het volgende totaaloverzicht van inhoudelijke thema's:

Thema's	
Spreiding van de vervoervraag	Maatwerkvervoer
Vervoerkundige maatregelen	Ketenmobiliteit
Verduurzaming	Versnellingsmaatregelen
Arbeidsmarkt vervoerbedrijven	Hubs / knooppunten
Marketing	Mobility as a Service (MaaS)
Innovatie	
Tarieven	
Sociale Veiligheid	

Voor al deze thema's geldt dat in het transitieprogramma een zo concreet mogelijke ambitie zal worden geformuleerd. Voor de thema's in de linkerkolom van bovenstaande tabel zal als onderdeel van het transitieprogramma ook een concreet uitgewerkt maatregelenpakket, of (indien dat niet mogelijk is) in ieder geval een concreet procesvoorstel worden voorgesteld. Voor de inhoudelijke thema's in de rechterkolom geldt dat ze door MRDH en haar concessiehouders niet of slechts gedeeltelijk direct te beïnvloeden zijn, en dat er een grote afhankelijkheid is van derde partijen (bijvoorbeeld andere mobiliteitsaanbieders of wegbeheerders). Voor deze thema's zal in het transitieprogramma op hoofdlijnen een concrete inhoudelijke én financiële ambitie en een procesvoorstel voor verdere uitwerking (wie, wat, wanneer, hoe) worden geformuleerd. De concrete uitwerking van dat procesvoorstel vindt echter plaats buiten de scope van het transitieprogramma.

Voor een aantal maatregelen zal gelden dat ze al op korte termijn (tweede helft 2021, of begin 2022) kunnen worden uitgevoerd en dat ze al snel een positief financieel effect zullen hebben. Voor andere maatregelen zal gelden dat ze pas op een later moment kunnen worden ingevoerd en/of een langere terugverdientijd kennen. Dit zal in het transitieprogramma nader worden uitgewerkt.

Betrokkenheid stakeholders

Hoewel de formele bevoegdheid is belegd bij de BcVa wordt veel waarde gehecht aan het faciliteren van de betrokkenheid van de raadsleden en het betrekken van hun inbreng bij de uitwerking. Om deze reden wordt, binnen de mogelijkheden die er gezien het krappe tijdpad zijn, in het proces maximaal de ruimte geboden voor een goede inbreng van de raadsleden.

De BcVa heeft op 25 november 2020 uitgesproken dat bij het transitieprogramma hetzelfde proces wordt gevolgd als bij het afwegingskader voor de maatregelen per januari 2021. Dat betekent kortweg: besluitvorming door de BcVa, formele advisering door de Adviescommissie Va en de consumentenorganisaties (Metrocov), mogelijk middels extra bijeenkomsten, periodieke informatiebrieven van de MRDH aan de colleges die door de colleges worden doorgeleid aan de gemeenteraden, en een aantal technische informatiesessies. Daarbij wordt elke wethouder in de gelegenheid gesteld om in gesprek te gaan met zijn of haar eigen gemeenteraad en zo input te verkrijgen voor het gesprek in de BcVa.

Daarnaast is door wethouders en gemeenteraadsleden gevraagd om nadere informatievoorziening en de mogelijkheid van een meer directe inbreng voor

gemeenteraadsleden. In het proces wat betreft het Transitieprogramma zal de MRDH daaraan invulling worden gegeven door:

- Te zorgen voor audiovisuele ondersteuning, waarin we als MRDH:
 - duiden wat de opgave is waarvoor we gesteld staan, het doel van het transitieplan, en het proces dat wordt doorlopen; deze digitale presentaties worden beschikbaar gesteld aan de wethouders in de BcVa en zijn via de MRDH-website te bekijken;
 - per inhoudelijk thema de huidige situatie of werkwijze duiden en de opgave benoemen; deze digitale presentaties bieden achtergrondinformatie voor wethouders en raadsleden en versterken de inhoudelijke kennis;
- De mogelijkheid te bieden aan wethouders en gemeenteraadsleden om aan de voorkant van en tijdens het proces input te leveren, op het transitieprogramma als geheel en de afzonderlijke thema's specifiek. MRDH faciliteert dat in de vorm van een of enkele interactieve sessies (per concessiegebied of geografische eenheid) waarin raadsleden (breder dan raadsleden vertegenwoordigd in de Ac Va) hun ideeën kunnen uiten, wensen kenbaar kunnen maken of zorgen kunnen adresseren wat betreft te behandelen thema's en concrete maatregelen om het openbaar vervoer toekomstvast te maken; aanvullend daarop wordt de mogelijkheid geboden van een digitaal prikbord waarop wensen, kansen en zorgen per thema kunnen worden ingebracht;
- Tot slot zal drie weken worden ingepland tussen verzending van de stukken naar de wethouders en de vaststelling in de BcVa zodat ruimte beschikbaar is voor interactie tussen wethouder en gemeenteraad. Deze periode is met het kenbaar maken van de huidige planning bekend. Wij verzoeken de griffies hiervan kennis te nemen, zodat deze afstemming lokaal tijdig kan worden ingepast, in een reguliere raads- of commissievergadering dan wel in een extra ingepland moment.

Nu bestaande formele procedures in tijd niet haalbaar zullen zijn, wordt met deze nieuwe, interactieve en intensieve werkwijze maximaal recht gedaan aan de bestaande en terechte behoeften van inhoudelijke én procesmatige betrokkenheid van zowel raadsleden als wethouders.

Planning

Het proces is gericht op een vastgesteld regionaal transitieprogramma per uiterlijk 1 april 2021. Dit is parallel aan het landelijke transitieprogramma. Dat betekent de volgende planning:

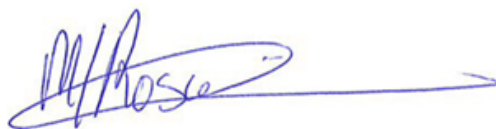
Datum	Processtap	Activiteiten	Wie?
Januari 2021	Formuleren opgave, benoemen inhoudelijke thema's, ophalen input stakeholders	- Informatiesessies	Adviescommissie Va, Metrocov, raadsleden
1 ^e helft februari 2021	Bespreking tussentijdse resultaten	- Informatiesessies	Adviescommissie Va, Metrocov, raadsleden
26 februari 2021	Besluitvorming transitieprogramma	- Verzending stukken naar leden BcVa	Presidium Va
27 februari – 23 maart 2021		- Informatiesessie en formele advisering	Adviescommissie Va, Metrocov
27 februari – 23 maart 2021		- Ruimte voor gesprek tussen wethouders en raden	Leden BcVa
24 maart 2021		- Vaststelling regionaal Transitieprogramma in extra vergadering BcVa	BcVa
Uiterlijk 1 april 2021	Indienen transitieplannen voor 2 ^e helft 2021 en daarna (eis van Rijk)	-	BcVa, vervoerbedrijven

Wij vertrouwen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over het proces wat betreft het Transitieprogramma. In februari 2021 hopen wij u te informeren over de voortgang. Na formele besluitvorming van de BcVa, eind maart 2021, zullen wij u ook daarover informeren.

Namens de bestuurscommissie Vervoersautoriteit MRDH,

I.S. Bal
Portefeuillehouder OV-concessiemanagement

M.J. Rosier
Portefeuillehouder OV-ontwikkeling